

Öğretim Üyelerinin Görüşlerine Göre 2018 Yılında Güncellenen Sınıf Öğretmenliği Lisans Programının İncelenmesi

Examination of the Classroom Teaching Undergraduate Program Updated in 2018 According to the Opinions of Faculty Members

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, 2018 yılında güncellenen sınıf öğretmenliği lisans programının öğretim üyelerinin görüşlerine göre incelemektir. Bu nedenle araştırma, öğretim üyelerinin sınıf öğretmenliği lisans programına ilişkin görüşlerini derinlemesine incelemeyi amaçlayan nitel bir çalışmadır. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, çözümlemeler durum çalışması deseni ile yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde Sınıf Eğitimi anabilim dalında görev yapmakta olan 10 öğretim üyesi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmaya katılım sağlayan öğretim üyelerinin, 2018 yılında güncellenen sınıf öğretmenliği lisans programına ilişkin görüşleri içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlar kodlanıp temalandırılmış ve frekans analizi kullanılarak tablolar şeklinde sunulup yorumlanmıştır. Öğretim üyelerinin görüşleri doğrultusunda ulaşılan sonuçlar, 2018 sınıf öğretmenliği lisans programının kişisel ve mesleki gelişimle ilgili becerileri kazandırmada yetersiz olduğu, teori ve uygulama dengesinin geliştirilmesi gerektiği ve kırsal bölgelerde öğretmenlik yapma becerilerini kazandırmada yetersiz kaldığı yönündedir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmenliği, Öğretim Programı, Öğretim Üyesi.

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine in depth the classroom teaching undergraduate program updated in 2018, according to the opinions of faculty members. For this reason, the research is a qualitative study that aims to examine in depth the opinions of faculty members about the classroom teaching undergraduate program. In this research, where qualitative research method was used, the analyzes were made with the case study design. The study group of the research consists of 10 faculty members working in the Department of Classroom Education at Çanakkale Onsekiz Mart University. A semi-structured interview form was used as a data collection tool in the research. The opinions of the faculty members who participated in the research regarding the classroom teaching undergraduate program updated in 2018 were analyzed using content analysis. The results obtained were coded, themed, and presented and interpreted in tables using frequency analysis. The results obtained in line with the opinions of the faculty members, It is concluded that the 2018 classroom teaching undergraduate program is insufficient in providing skills related to personal and professional development, that the balance of theory and practice needs to be improved, and that it is insufficient in providing teaching skills in rural areas.

Keywords: Classroom Teaching, Curriculum, Lecturer.

GİRİŞ

Günümüzde hızla değişen toplumsal ve iş yaşamı, bireylerin bu değişikliklere ayak uydurmasını zorunlu kılmaktadır. Bu uyum sürecinde en kritik rolü eğitim oynamaktadır. Toplumlar, sosyal, ekonomik ve kültürel açılardan gelişebilmek ve ihtiyaçlarını etkili bir şekilde karşılayabilmek için eğitimi temel araç olarak kabul ederler (Akdoğan, 2016). Çağımızın ihtiyaçlarının iyi anlaşılması ve bu ihtiyaçlara uygun biçimde eğitimde güncellemeler yapılması gerekmektedir. Yeni nesil koşullarına uyum sağlayacak bir eğitim sistemi benimsenmeli ve 21. yüzyıl becerilerine sahip, donanımlı öğretmenler yetiştirilmelidir. Öğretmenlerin, geleceğin toplumunu şekillendiren kritik bir rol oynadığı açıktır. Bu nedenle, öğretmenlerin bilgi toplumunun ihtiyaçlarını karşılayabilme, sorumluluklarının bilincinde olma, sürekli kendini geliştirme ve yeniliklere uyum sağlama gibi niteliklere sahip olması zorunludur (Taş, Kunduroğlu Akar ve Kiroğlu, 2017). Bu niteliklere sahip öğretmenler, çağın gereksinimlerine adapte olabilir ve toplumu ileriye taşıyan bireyler olabilirler (Kağıthaneli, 2022). Bu bakımdan, öğretmenlerin toplumların gelişiminde kritik bir rol oynadığı açıktır. Bu nedenle, uzun zamandır dünya genelinde öğretmenlerin en iyi şekilde nasıl eğitileceğine dair araştırmalar yapılmaktadır.

* Bu çalışma birinci yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim, Çanakkale, Türkiye. ORCID: 0000-0001-6886-9181

² Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim, Çanakkale, Türkiye. ORCID: 0000-0002-4250-9898

Hayriye Şahan¹
Çavuş Şahin²

How to Cite This Article

Şahan, H. & Şahin, Ç. (2024).
“Öğretim Üyelerinin Görüşlerine
Göre 2018 Yılında Güncellenen
Sınıf Öğretmenliği Lisans
Programının İncelenmesi”
International Social Sciences
Studies Journal, (e-ISSN:2587-
1587) Vol:10, Issue:6; pp:987-995.
DOI:
<https://doi.org/10.5281/zenodo.12592706>

Arrival: 30 April 2024
Published: 29 June 2024

Social Sciences Studies Journal is
licensed under a Creative
Commons Attribution-
NonCommercial 4.0 International
License.

Öğretmenler, okul aracılığıyla toplumun ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünü ve meslek elemanlarını yetiştiren toplumsal liderlerdir. Bu nedenle öğretmenler, toplumsal kalkınmanın itici gücü olarak kabul edilmektedir (Karabacak, 2022). Bilimsel ve teknolojik gelişmelerle birlikte öğretmenlerin rollerinde de değişiklikler olmuştur. Öğretmenlerin bilgiyi daha etkili kullanmaları, öğretim teknolojilerinden faydalanmaları ve sınıf içindeki farklılıkları göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Eğitim sürecinin verimli olabilmesi için eğitim ve öğretim faaliyetlerinin belirli bir düzene göre gerçekleşmesi büyük önem taşır (Çam, 2022). Sınıf öğretmenleri, çocukların yaşamında diğer kademelerdeki meslektaşlarına göre daha büyük bir etkiye sahiptir. Bu nedenle, sınıf öğretmenlerinin özenle yetiştirilmesi ve bu seviyede öğretmenlik yapacak kişilerin niteliklerine dikkat edilmesi gerekmektedir (Baştürk, 2015).

Öğretmen yetiştirme programları, nitelikli öğretmenler yetiştirilmesinde etkin bir rol oynar ve eğitim sistemlerinin geliştirilmesine katkıda bulunur. Bu programlarda yetiştirilen öğretmen adayları, topluma örnek olacak bireyler olmalıdır. Öğretmen yetiştiren fakültelerin, öğretmen adaylarına 21. yüzyıl becerilerini kazandırması ve alanına yönelik bilgi ve becerilerle donatması gerekmektedir. Öğretmenlerin iyi yetişmesi, hizmet öncesi eğitimin kalitesine bağlıdır ve bu eğitimin temelini eğitim programı oluşturur (Çoban, 2011). Hizmet öncesi eğitim sürecinde öğretmen adaylarının karşılaşabilecekleri çeşitli durumlara hazırlıklı olacak biçimde yetiştirilmeleri hedeflenmektedir (Çelik, 2020). Bilimin ve bilginin hızla değiştiği çağımızda, öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesi ve çağın gereksinimlerine göre iyileştirilmesi gerekmektedir.

Öğretmen yetiştirme, eğitim sisteminin ve eğitim gelişmesinin esas konularından biridir. Tüm ülkeler, eğitim sistemlerini ve öğretmen yetiştirme politikalarını sürekli sorgulamalı ve güncellemelidir. Çünkü öğretmen yetiştirme, insan yetiştirme düzeninin temel ögesi ve belirleyicisidir (Baştürk, 2015). Öğretmen yetiştirme sisteminin tüm unsurlarının sürekli değerlendirilmesi ve günümüzün gereksinimlerine uygun biçimde öğretmenler yetiştirmek için iyileştirilmesi gerekmektedir (Atanur Başkan, Aydın ve Madden, 2006). Nitelikli öğretmenler yetiştirmek, öğretmen yetiştirme programlarındaki ders içeriklerinin kalitesiyle doğrudan ilişkilidir. Bu durum, programlardaki derslerin öğretmen adaylarını mesleki olarak ne kadar etkili ve hazırlıklı bir şekilde yetiştirdiğinin detaylı bir şekilde değerlendirilmesi gerektiği sorusunu gündeme getirmektedir.

Sınıf öğretmenliği lisans programının temel öğretmen niteliklerini ne ölçüde geliştirdiğini araştırmak, programın eksik veya ihtiyaç duyulan yönlerini güçlendirmek ve geliştirmek açısından büyük önem taşır. Ülkemizde bu konudaki araştırmaların yetersizliği, programların etkililiğini değerlendirecek daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Bu nedenle, öğretmen yetiştirme lisans programlarının titizlikle değerlendirilmesi ve varsa eksik yönlerinin tespit edilerek iyileştirilmesi gerekmektedir. Programların değerlendirilmesinde, uygulayıcıların görüşleri, programların kabul görmesi, uygulanması ve başarıya ulaşması açısından kritik öneme sahiptir (Ulubey ve Başaran, 2019). Bu doğrultuda yapılan çalışmanın, sınıf öğretmenliği lisans programının temel öğretmen niteliklerini ne kadar geliştirdiğine dair elde edilecek bulguların, öğretmen eğitimcileri ve program geliştiricilerine değerli öngörüler sunması beklenmektedir.

Alt Problemler

- ✓ Öğretim üyelerinin, 2018 sınıf öğretmenliği lisans programına genel bakışları nasıldır?
- ✓ Öğretim üyelerinin, 2018 sınıf öğretmenliği lisans programının bilgi ve beceri kazandırma yetkinliği konusundaki görüşleri nelerdir?
- ✓ Öğretim üyelerinin, 2018 sınıf öğretmenliği lisans programının uygulamadaki etkinliği hakkındaki değerlendirmeleri nelerdir?

YÖNTEM

Bu araştırma, 2018 yılında güncellenen sınıf öğretmenliği lisans programının öğretim üyelerinin görüşlerinin derinlemesine incelenmesini amaçlayan nitel bir araştırmadır. Araştırmada, öğretim üyelerinin program hakkındaki görüşlerini detaylı bir şekilde incelemek amacıyla görüşme tekniği kullanılmıştır. Nitel araştırma tekniğinin uygulandığı bu araştırmada, araştırma desenlerinden durum çalışması (örnek olay) kullanılmıştır. Durum çalışması, tek bir durum veya olayın ayrıntılı bir şekilde ve geniş bir zaman diliminde incelendiği, verilerin sistematik bir biçimde toplandığı ve gerçek ortamda neyin olduğuna odaklanan bir araştırma yöntemidir (Subaşı ve Okumuş, 2017). Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, araştırma konusu hakkında en fazla bilgiye sahip olabilecek bireylerin seçilmesini sağlar. Araştırmanın hedefine göre, bilgi bakımından zengin durumların seçilerek detaylı bir şekilde incelenmesine olanak tanıyan amaçlı örnekleme, belirli kriterleri karşılayan veya belirli özelliklere sahip olan bir veya daha fazla özel durumlarda çalışılmak istendiğinde tercih edilmektedir (Koç Başaran, 2017). Bu çalışmada, 2022-2023 öğretim yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sınıf Eğitimi

anabilim dalında derse giren 10 öğretim üyesi çalışma grubunu oluşturmuştur. Bu öğretim üyelerinin cinsiyete göre dağılımı ise 6 erkek öğretim üyesi, 4 kadın öğretim üyesi şeklindedir.

Verilerin Analizi

Araştırmada veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Araştırmacılar tarafından öğretim üyeleri için hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ilgili alanyazın göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. Araştırmanın geçerliği için uzman görüşlerine başvurulmuştur. Geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu, pilot olarak uygulanmış ve uzman görüşleri doğrultusunda ihtiyaç duyulan güncellemeler yapılmıştır. Görüşme formunda sekiz soruya yer verilmiştir ve bu sorular şu şekildedir:

- ✓ Bir öğretmen eğitimcisi olarak sınıf öğretmeni lisans programını kişisel ve mesleki gelişim ile ilgili bilgi ve becerileri kazandırması bakımından nasıl değerlendirirsiniz? Neden?
- ✓ Bir öğretmen eğitimcisi olarak sınıf öğretmeni lisans programını uygulamakta olan öğretim programları ile ilgili bilgi ve becerileri kazandırması bakımından nasıl değerlendirirsiniz? Neden?
- ✓ Bir öğretmen eğitimcisi olarak sınıf öğretmeni lisans programını kırsal bölgelerde öğretmenlik yapma ile ilgili bilgi ve becerileri kazandırması bakımından nasıl değerlendirirsiniz? Neden?
- ✓ Bir öğretmen eğitimcisi olarak sınıf öğretmeni lisans programını ölçme ve değerlendirme ile ilgili bilgi ve becerileri kazandırması bakımından nasıl değerlendirirsiniz? Neden?
- ✓ Bir öğretmen eğitimcisi olarak sizce sınıf öğretmeni lisans programında verilen dersler programın amacıyla uyumlu mudur? Neden?
- ✓ Bir öğretmen eğitimcisi olarak sizce öğretmenlik uygulaması süresi sınıf öğretmenliği yeterliliği için uygun mudur? Neden?
- ✓ Bir öğretmen eğitimcisi olarak sizce sınıf öğretmeni lisans programının hedeflerinin sınıf öğretmenliği için gerekli olan eğitim ihtiyaçlarını karşılaması konusunda yaşanan en büyük problemler nelerdir?
- ✓ Bir öğretmen eğitimcisi olarak sizce sınıf öğretmeni lisans programında derslerin yapıldığı fiziksel ortam başarıyı etkilemekte midir?

Bu sorular çerçevesinde 10 tane görüşme formu analiz edilmiştir. Verilerin analizi için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, metin verilerinin sistematik ve tekrarlı bir şekilde kodlanması ve temalar oluşturulmasını sağlar. İçerik analizi, nesnel, ölçülebilir ve doğrulanabilir bilgilere ulaşmayı hedefleyen bir nitel araştırma yöntemi içinde bulunan bir tekniktir. Bu teknik, dokümanlar, metinler ve evraklar gibi çeşitli materyalleri belirli kurallar çerçevesinde (örnekleme, kodlama, kategorizasyon vb.) analiz etmeyi amaçlar (Metin ve Ünal, 2022). Araştırmanın nitel verilerinin geçerliliğini ve güvenilirliğini artırmak amacıyla çalışmada doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Verilerin tutarlılığını artırmak için analiz sürecinde kodlama yapılmış ve bu kodlar arasındaki ilişkiler doğrultusunda temalar oluşturulmuştur. Görüşleri alınan öğretim üyeleri için “Ö1, Ö2, Ö3,...” şeklinde kodlama yapılmıştır.

BULGULAR

2018 yılında güncellenen sınıf öğretmenliği lisans programının değerlendirildiği bu çalışmada, bulgular araştırma soruları doğrultusunda tablolar halinde sunulmuştur. “1. Bir öğretmen eğitimcisi olarak sınıf öğretmeni lisans programını kişisel ve mesleki gelişim ile ilgili bilgi ve becerileri kazandırması bakımından nasıl değerlendirirsiniz? Neden?” sorusuna ilişkin bulgular Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Programın kişisel ve mesleki gelişim açısından değerlendirilmesi

Tema	Alt Tema	Kod	Katılımcı Kodu
Kişisel ve mesleki açıdan yeterliliği	Kısmen yeterli	Kişisel gelişim açısından yetersiz mesleki gelişim açısından yeterlidir.	Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö9
		Programda eksiklikler vardır ve bunlar geliştirilmelidir.	
	Yetersiz	Uygulama dersi verimli değildir.	Ö1, Ö6, Ö7, Ö10
	Yeterli	Programın içeriği sınırlıdır.	
		Kişisel ve mesleki gelişim açısından oldukça yeterlidir.	Ö2

Tablo 1 incelendiğinde, öğretim üyelerinin sınıf öğretmenliği lisans programını kişisel ve mesleki gelişim açısından değerlendirmesine ilişkin görüşler üç alt tema altında sınıflandırılmıştır. Bu temalara ilişkin yapılan görüşmelerden elde edilen doğrudan ifadeler aşağıda sunulmuştur.

Ö3: Programda özellikle kişisel gelişim açısından duygusal zeka ve iletişim becerileri, liderlik ve iş birliği yetenekleri kültürel farkındalık, sosyal sorumluluk gibi hususlar yer almalı. Bu bilgi ve beceriler topluma hizmet uygulamaları ve diğer eğitim dersleri sayesinde kazandırılmaya çalışılsa da diğer derslerde ve özellikle stajda vurgulanmalı.

Ö10: Sınıf öğretmenliği programı 2018 senesinde güncellenmesine rağmen hala eksikliklerin olduğu bir yapıdadır. Örneğin yeterince uygulama dersinin olmaması, güncel sınıf sorunlarının detaylıca inceleyen içeriğin olmaması ve teknolojinin program içeriğine yeterince işlenmemesi en belirgin sorunlardır.

Genel olarak, öğretim üyelerinin büyük çoğunluğu programı kişisel ve mesleki gelişim açısından kısmen yeterli olarak değerlendirmiştir. Çoğunluk, uygulamalı yeterliliklerin yeterince verilmediğini, uygulama derslerinin sayısının artırılması gerektiğini ve programın eksikliklerinin giderilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

“2. Bir öğretmen eğitimcisi olarak sınıf öğretmenliği lisans programını uygulanmakta olan öğretim programları ile ilgili bilgi ve becerileri kazandırması bakımından nasıl değerlendirirsiniz? Neden?” sorusuna ilişkin bulgular Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Programın öğretim programları ile ilgili becerileri kazandırması açısından değerlendirilmesi

Tema	Alt Tema	Kod	Katılımcı Kodu
Öğretim programları açısından yeterliği	Kısmen yeterli	Program teorik açıdan güçlü ancak uygulama açısından zayıftır. Program bazı dersler açısından yetersiz kalmaktadır.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö9, Ö10
	Yetersiz	Öğrenciler gereksiz bilgiye boğuluyor ve uygulama dersleri artırılmalıdır.	Ö4, Ö7
	Yeterli	Program yeterlidir, öğretim üyelerinin aktarımı önemlidir.	Ö8

Tablo 2 incelendiğinde, öğretim üyelerinin sınıf öğretmenliği lisans programının, mevcut öğretim programlarıyla ilgili bilgi ve beceri kazandırma yeterliliğini değerlendirmelerine ilişkin görüşleri üç alt tema altında toplanmıştır. Görüşmelerden elde edilen bazı doğrudan ifadeler aşağıda verilmiştir.

Ö2: Sınıf öğretmenliği öğretim programları öğretmen adaylarını yetiştirmede zayıf ve güçlü yönleri bulunmaktadır. En önemli güçlü yönü olarak teorik olarak iyi yetiştiriliyorlar. Zayıf yönü ise uygulamalarda bazı yetersizlikler bulunmaktadır.

Ö9: Uygulamaya dayalı dersler ile STEM-TPAB üzerine daha fazla programda derslere yer verilmeli.

Genel olarak, öğretim üyelerinin büyük bir kısmı, programı bilgi ve beceri kazandırma açısından kısmen yeterli olarak değerlendirmiştir. Çoğu öğretim üyesi, programın teorik bilgi kazandırma konusunda yeterli olduğunu, ancak uygulama açısından eksiklikler taşıdığını vurgulamıştır.

“3. Bir öğretmen eğitimcisi olarak sınıf öğretmenliği lisans programını kırsal bölgelerde öğretmenlik yapma ile ilgili bilgi ve becerileri kazandırması bakımından nasıl değerlendirirsiniz? Neden?” sorusuna ilişkin bulgular Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: Programın kırsal bölgelerde öğretmenlik yapma açısından değerlendirilmesi

Tema	Alt Tema	Kod	Katılımcı Kodu
Yetersiz	Teorik Boyut	Birleştirilmiş sınıflarda eğitim açısından yetersizdir.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10
	Uygulama Boyutu	Kırsal bölgelerde uygulama yapılmalıdır.	

Tablo 3 incelendiğinde, öğretim üyelerinin sınıf öğretmenliği lisans programını kırsal bölgelerde öğretmenlik yapma açısından değerlendirmeleri tema altında sunulmuştur. Görüşmelerden elde edilen bazı doğrudan ifadeler aşağıda sunulmuştur.

Ö4: Her öğrenci merkezde görev yapmaya odaklanmış. Sistem (Ortaokul, lise prog.) zorluklarla başa çıkmak istemeyen, problem çözme becerileri zayıf bireyler olarak, kişilik gelişmelerini yönlendirmede zayıf kalıyor.

Ö7: Maalesef bu açıdan da program zayıf. Kırsal kesim ile ilgili coğrafya dersinden başka hiçbir içerik yok. O yüzden kırsal bölgeye atanan öğretmen oradan kaçmaya çalışıyor ve kaçıyor. Çünkü hazırlıksız...

Öğretim üyelerinin tamamı programın kırsal bölgelerde öğretmenlik yapma açısından yetersiz olduğunu belirtmiştir. Çoğunluk, programın birleştirilmiş sınıflarda eğitim konusunda yetersiz olduğunu ve kırsal kesimlerde uygulama yapılması gerektiğini vurgulamıştır.

“4. Bir öğretmen eğitimcisi olarak sınıf öğretmenliği lisans programını ölçme ve değerlendirme ile ilgili bilgi ve becerileri kazandırması bakımından nasıl değerlendirirsiniz? Neden?” sorusuna yönelik bulgular Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: Programın ölçme ve değerlendirme açısından değerlendirilmesi

Tema	Alt Tema	Kod	Katılımcı Kodu
Ölçme değerlendirme açısından yeterliği	Yetersiz	Program ölçme değerlendirme açısından yetersizdir, geliştirilmelidir.	Ö4, Ö7, Ö9, Ö10
	Kısmen yeterli	Teorik olarak yeterli ancak uygulama açısından yetersizdir. Alan derslerinde de ölçme ve değerlendirmeye yer verilmelidir.	Ö2, Ö3, Ö5, Ö8
	Yeterli	Ölçme değerlendirme ile ilgili bilgileri kazandırma bakımından yeterlidir.	Ö6
	Bilmiyorum.	Konuyla ilgili bilgim yok.	Ö1

Tablo 4 incelendiğinde, öğretim üyelerinin sınıf öğretmenliği lisans programını ölçme ve değerlendirme ile ilgili bilgi ve becerileri kazandırması açısından değerlendirmeleri dört alt tema altında sınıflandırılmıştır. Görüşmelerden elde edilen bazı doğrudan ifadeler aşağıda verilmiştir.

Ö5: Ölçme ve değerlendirme dersi yeterli bence içerik olarak. Ancak sınıf eğitiminde yazılı sınav pek uygulanmadığından çağdaş ölçme değerlendirme araçlarının hazırlanmasına ağırlık verilmeli.

Ö9: Ölçme ve değerlendirme dersinin yanı sıra alan ve meslek bilgisi derslerinde de ölçme ve değerlendirme bilgi ve becerilerine yeterince yer verilmelidir.

Genel olarak, öğretim üyelerinin çoğunluğu programı ölçme ve değerlendirme bilgi ve becerileri kazandırma açısından yetersiz ya da kısmen yeterli olarak değerlendirmiştir. Ortak görüşlerde, programın teorik açıdan yeterli olduğu ancak uygulama eksikliklerinin bulunduğu ve geliştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca, birçok öğretim üyesi alan derslerinde de ölçme ve değerlendirmeye yer verilmesi gerektiğini dile getirmiştir.

“5. Bir öğretmen eğitimcisi olarak sınıf öğretmenliği lisans programında verilen dersler programın amacıyla uyumlu mudur? Neden?” sorusuna yönelik bulgular Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: Programdaki derslerin programın amacıyla uyumluluğu açısından değerlendirilmesi

Tema	Alt Tema	Kod	Katılımcı Kodu
Derslerin programın amacıyla uyumluluğu	Uyumlu	Amaç ve kazanımlar uyumludur. Uyumludur ancak geliştirilmelidir.	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö9
	Kısmen uyumlu	Amaçlarla uyumludur ancak gelişmelere göre uyumsuzdur. Bazı derslerde uyumlu bazılarında eksiktir.	Ö6, Ö10
	Uyumsuz	Gereksiz bilgiler öğretiliyor, uygulama dersleri artırılmalı.	Ö1, Ö7

Tablo 5 incelendiğinde, öğretim üyelerinin sınıf öğretmenliği lisans programında verilen derslerin programın amacıyla uyumluluğuna ilişkin görüşleri üç alt tema altında sınıflandırılmıştır. Görüşmelerden elde edilen bazı doğrudan ifadeler aşağıda sunulmuştur.

Ö6: Dersler, mevcut program hazırlanırken belirlenen amaçlarla uyumludur. Ancak programın amaçları çağın gerekleri ile yeterince uyumlu değildir.

Ö8: Uyumlu olmakla birlikte STEM ve bilişim derslerinin sayısı ile uygulamalı derslerin sayısının artırılması gerekiyor.

Öğretim üyelerinin çoğunluğu, programdaki derslerin programın amacıyla uyumlu olduğunu belirtmiştir. Öğretim üyeleri, programın amaçla uyumlu olmasına rağmen, çağın gerekliliklerine göre güncellenmesi ve geliştirilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Ayrıca, programdaki uygulamalı derslerin ve teknolojiye yönelik derslerin artırılması gerektiği önerilmiştir.

“6. Bir öğretmen eğitimcisi olarak sizce öğretmenlik uygulaması süresi sınıf öğretmenliği yeterliliği için uygun mudur? Neden?” sorusuna yönelik bulgular Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Programdaki öğretmenlik uygulaması süresinin yeterliği açısından değerlendirilmesi

Tema	Alt Tema	Kod	Katılımcı Kodu
Öğretmenlik uygulaması süresinin yeterliği	Yetersiz	Uygulama süresi yetersizdir.	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10
		Tüm sınıflarla ilgili deneyim kazandırılmadığıdır.	
	Kısmen yeterli	Amacına uygun şekilde olursa yeterlidir.	Ö2

Tablo 6’da öğretim üyelerinin öğretmenlik uygulaması süresinin sınıf öğretmenliği yeterliliğine ilişkin görüşleri iki alt tema altında sınıflandırılmıştır. Görüşmelerden elde edilen bazı doğrudan ifadeler aşağıda verilmiştir:

Ö1: Yetersiz. Öğretmen yetiştirme fakülte değil meslek yüksek okulunda olmalı. Altı yıllık bir sürede öğretmen olunmalı, son üç yıl uygulama ağırlıklı olmalı. Öğretmen adayı eğitimi sırasında MEB bursu almalı ve atanmadan atanacağı yeri bilmeli.

Ö10: Sınıf öğretmenliği özelinde öğretmenlik uygulaması dersinin en az 2 yıl olması kanaatindeyim. Bu program mezunları, ne kadar gerçek bir ortamda öğrencilerle muhatap olursa, o oranda başarılı olacağını düşünmekteyim.

Öğretim üyelerinin çoğunluğu, uygulama süresinin yetersiz olduğunu belirtmiştir. Öğretim üyeleri, uygulama ders saatinin yetersiz olduğunu ve uygulamanın tüm sınıflarla ilgili deneyim kazandırması gerektiğini vurgulamışlardır. Ayrıca, öğretim uygulaması dersinin yanında “Okul Deneyimi” ve “Okullarda Gözlem” gibi ön uygulama derslerinin verilmesinin faydalı olacağı önerilmiştir. Bunun yanı sıra, kırsal bölgelerdeki okullarda da uygulama derslerinin yapılmasının, hem bu bölgelerde yaşanan zorluklar açısından hem de öğrencilerin gerçek bir ortamda öğrenciyle iletişim kurması açısından oldukça etkili olacağı belirtilmiştir.

“7. Bir öğretmen eğitimcisi olarak sizce sınıf öğretmenliği lisans programının hedeflerinin sınıf öğretmenliği için gerekli olan eğitim ihtiyaçlarını karşılaması konusunda yaşanan en büyük problemler nelerdir?” sorusuna yönelik bulgular Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: Programın hedefleri ile ilgili yaşanan problemlerin değerlendirilmesi

Tema	Alt Tema	Kod	Katılımcı Kodu
Programın hedefleri ile ilgili problemler	Uygulamaya yönelik değerlendirme	Uygulama ders sayısı ve içeriği yetersizdir.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö7, Ö8, Ö9
	Maddi imkanlara yönelik değerlendirme	Teknoloji entegrasyonu yetersizdir.	Ö2, Ö3
		Maddi ihtiyaçlar karşılanmamıştır.	
	İçeriğe yönelik değerlendirme	Çağın, ülkenin ve bölgenin gerekliliklerine göre düzenlenmelidir.	Ö6, Ö10
Sanata yönelik derslere önem verilmiyor.		Ö1, Ö5	

Tablo 7’de öğretim üyelerinin sınıf öğretmenliği lisans programının hedeflerinin, sınıf öğretmenliği için gerekli olan eğitim ihtiyaçlarını karşılama konusundaki problemlerine ilişkin görüşleri dört alt temaya ayrılmıştır. Görüşmelerden elde edilen doğrudan ifadeler aşağıda sunulmuştur.

Ö5: Öğrencilere vizyon kazandıramıyoruz, çoğunlukla sadece ders geçme odaklılar. Kendilerini geliştirmek ve aydın bireyler olmalarını sağlamak için daha fazla bilinçlendirmemiz gerekli. Öğretmenin görgü sahibi olmak, toplumu bilgilendirecek, danışılacak kişi olmak gibi özellikleri olmalı. Sanattan anlamalı, hobi sahibi olmalı. Bu gibi hayat boyu öğrenmeye dair konular eksik kalıyor.

Ö6: İçinde bulunduğumuz çağın ve çocukların özellikleri yeterince dikkate alınıyor olması.

Öğretim üyelerinin görüşlerine göre, sınıf öğretmenliği lisans programının hedeflerinin eğitim ihtiyaçlarını karşılaması konusunda en büyük problemlerden biri uygulama süresinin yetersiz olmasıdır. Ayrıca, teknoloji destekli ortamların eksikliği de önemli bir sorun olarak belirtilmiştir. Öğretim üyeleri, programın günümüz şartlarına uygun olarak ve bireylerin özelliklerini dikkate alarak güncellenmesi gerektiği yönünde önerilerde bulunmuşlardır.

“8. Bir öğretmen eğitimcisi olarak sizce sınıf öğretmenliği lisans programında derslerin yapıldığı fiziksel ortam önemli midir ve başarıyı nasıl etkilemektedir?” sorusuna yönelik bulgular Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Fiziksel ortamın başarıya etkisinin değerlendirilmesi

Tema	Alt Tema	Kod	Katılımcı Kodu
Fiziksel ortamın etkisi	Etkili	Teknolojik açıdan yetersizdir.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10
		Ders materyalleri açısından eksiktir.	
		Laboratuvarın olmaması pratiğe engel olmaktadır.	

Tablo 8'de öğretim üyelerinin sınıf öğretmenliği lisans programında derslerin yapıldığı fiziksel ortamın başarıya etkisine ilişkin görüşleri bir tema içinde verilmiştir. Görüşmelerden elde edilen doğrudan ifadeler aşağıda verilmiştir.

Ö3: Teknolojik altyapı eksikliği öğretmen adaylarına gerekli dijital bilgilerin kazandırılmasını engellemektedir. Ayrıca fiziksel ortamda etkileşimli öğrenim alanları olması, öğrenimin birbirleri ile ve ders materyalleri ile etkileşimde bulunmalarına ve etkili öğrenme ve öğretim becerisi kazanmalarına yardımcı olacaktır.

Ö7: Çok önemli, teknoloji destekli, sabit sıraların olmadığı rahat ortamlar gerekli.

Öğretim üyelerinin, sınıf öğretmenliği lisans programında bulunan derslerin yapıldığı fiziksel ortamın başarıya etkisine yönelik görüşleri incelendiğinde, tüm öğretim üyelerinin fiziksel ortamın önemini vurguladığı görülmektedir. Öğretim üyeleri, etkili bir fiziksel ortamın oluşturulması için teknoloji destekli ortamların gerekliliğine dikkat çekmiş ve materyal ile araç gereç eksikliklerinin giderilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca, donanımsız sınıfların düzenlenmesi ve uygulamanın ön planda olduğu derslerde pratik kazanımı sağlayacak laboratuvarların geliştirilmesi gerektiği önerisinde bulunmuşlardır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bulgularına göre, öğretim üyeleri 2018 yılında güncellenen sınıf öğretmenliği lisans programını kişisel ve mesleki gelişim açısından kısmen yeterli veya yetersiz bulmuşlardır. Çoğunluk, programın eksikliklerini ve geliştirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Özellikle uygulama derslerinin yetersizliği, öğretmen adaylarının mesleki gelişimini olumsuz etkilemektedir. Bu bulgular, yapılan araştırmaların sonuçlarıyla örtüşmektedir. Öner ve Karadağ Yılmaz (2019) araştırmasına göre, öğretim elemanları sınıf öğretmenliği lisans programının genel kültürde bilişsel ve teorik gelişime katkı sağladığını, ancak öğretmenlik meslek bilgisi alanında yeterli katkı sağlamadığını belirtmişlerdir.

Öğretim üyeleri çoğu, sınıf öğretmenliği lisans programının öğretim programları ile ilgili becerileri kazandırmada kısmen yeterli olduğunu, teorik açıdan yeterli ancak uygulama açısından yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Çam (2022) tarafından yapılan araştırma, teori ve uygulama dengesinin uygulama lehine değiştirilmesi gerektiği bulgusunu desteklemektedir. Araştırmada, öğretim üyeleri, teori ders saatlerinin yeterli, ancak uygulama ders saatlerinin artırılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Kırsal bölgelerde öğretmenlik yapma ile ilgili becerilerin kazandırılması konusunda öğretim üyelerinin tamamı programı yetersiz bulmuştur. Bu bulgular, literatürdeki bazı çalışmalarla benzerlik göstermektedir. Bulut ve Coşkun (2018) ile Atalay ve Yener (2019) çalışmaları, kırsal bölgelerde uygulama yapılması gerektiği ve birleştirilmiş sınıflarda öğretimin teorik derslerinin yetersiz olduğunu vurgulamaktadır.

Öğretim üyeleri, programın ölçme ve değerlendirme becerilerini kazandırma açısından yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra, öğretim üyeleri, ölçme ve değerlendirmenin alan derslerinde de yer alması gerektiğini vurgulamışlardır. Programın teorik olarak yeterli olduğunu, ancak uygulama açısından geliştirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Programdaki derslerin amacıyla uyumu konusunda öğretim elemanları, derslerin amaca uyumlu olduğunu ancak uygulama açısından yetersiz olduğunu vurgulamışlardır. Öğretim elemanlarının çoğu, programın amaçlarıyla uyumlu olduğunu, ancak çağın gereksinimlerine göre güncellenmesi ve geliştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca, uygulamalı derslerin ve teknolojiye yönelik derslerin artırılmasının, programın etkinliğini ve öğrencilerin gelecekteki mesleki başarılarını artıracığına dair önerilerde bulunmuşlardır.

Öğretmenlik uygulaması süresinin yeterliliği konusunda öğretim üyeleri, uygulama süresinin yetersiz olduğunu ve tüm sınıflarla ilgili uygulama derslerinin programa eklenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Elde edilen bulgular, alanyazındaki birçok araştırmanın sonucuyla örtüşmektedir. Ulubey ve Başaran (2019) ile Susar Kırmızı ve Yurdakal (2020) çalışmaları, öğretmenlik uygulamasının süresinin artırılması gerektiğini desteklemektedir. Ulubey ve Başaran (2019) çalışmasında, öğretim üyeleri, öğretmenlik uygulamasının süresinin yetersiz olduğunu ve okul

deneyimi dersinin programda yer almadığını belirtmişlerdir. Bu doğrultuda, öğretmenlik uygulamasının süresinin artırılması, lisans programlarında bir yıl uygulama olması ve fakültelerde öğrenilenlerin okullarda uygulanması gerektiğini önermişlerdir.

Programın hedeflerinin sınıf öğretmenliği için gerekli eğitim ihtiyaçlarını karşılaması konusunda öğretim üyeleri, uygulama ders sayısının ve içeriğinin yetersiz olduğunu, teknoloji entegrasyonunun eksik olduğunu belirtmişlerdir. Öner ve Karadağ Yılmaz (2019) ile Çam (2022)'in çalışmaları, programın uygulama dersleri ve içeriklerinin geliştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Öner ve Karadağ Yılmaz (2019) tarafından yapılan çalışmada, öğretim elemanları, öğretmenlik uygulaması ve uygulamalı derslere gereken önemin verilmemesi, ders saatlerinin azaltılması ve içeriklerinin sadeleştirilmesi gerektiğini ve sınıf mevcutlarının azaltılması gerektiğini vurgulamışlardır.

Fiziksel ortamın başarıya etkisi konusunda öğretim üyeleri, teknolojik imkanların yetersiz olduğunu, ders materyallerinin eksik olduğunu ve laboratuvarların olmamasının pratiğe engel olduğunu belirtmişlerdir. İlgili çalışmalar incelendiğinde, araştırmanın bulgularıyla benzerlik gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Kurtoğlu Erden, Uslupehlivan ve Kurt (2021) ile Demir Yıldız ve Tatık (2020) çalışmaları, öğrenme ortamının uygulamalara elverişli ve teknolojik olarak donanımlı olması gerektiğini desteklemektedir.

Bu bulgular, 2018 sınıf öğretmenliği lisans programının kişisel ve mesleki gelişim ile ilgili becerileri kazandırmada yetersiz olduğunu, teori ve uygulama dengesinin geliştirilmesi gerektiğini ve programın kırsal bölgelerde öğretmenlik yapma ile ilgili becerileri kazandırmada yetersiz kaldığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, programın ölçme ve değerlendirme becerileri açısından güçlendirilmesi, ders içeriklerinin amaçla uyumlu hale getirilmesi, öğretmenlik uygulaması süresinin artırılması ve fiziksel ortamın başarıya etkisinin artırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular ışığında şu öneriler geliştirilmiştir:

- ✓ Programın güncel eğitim yaklaşımlarını yansıtması ve alan dersleriyle uyumlu hale getirilmesi için periyodik olarak gözden geçirilip güncellenmesi, ders içeriklerinin ve öğretim yöntemlerinin çeşitlendirilmesi gerekmektedir.
- ✓ Öğretim üyelerinin ve öğrencilerin uygulama becerilerini geliştirmek için kırsal bölgelerde ve saha çalışmalarında uygulama dersleri artırılmalı, daha fazla staj ve uygulama imkanı sunulmalıdır.
- ✓ Eğitim fakültelerinin teknolojik altyapısının güçlendirilmeli ve ders materyallerindeki eksikliklerin giderilmeli, teorik ve uygulamalı dersler arasındaki denge sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

Akdoğan E. (2016). Sınıf Öğretmenliği Lisans Programının Öğretmen Adaylarının Görüşleri Doğrultusunda Bağlam, Girdi, Süreç ve Ürün (CIPP) Modeli ile Değerlendirilmesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Muğla.

Atalay, F., & Yener, Y. (2019). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Birleştirilmiş Sınıf Öğretimi Uygulamalarına İlişkin Kaygılarının Belirlenmesi. *Asian Journal of Instruction (E-AJI)*, 7(1), 15-31.

Atanur Baskan, G., Aydın, A. & Madden, T. (2006). Türkiye'deki öğretmen yetiştirme sistemine karşılaştırmalı bir bakış. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, (1), 35-42.

Baştürk, S. (2015). Öğretmen adaylarının görüşleri bağlamında sınıf öğretmenliği programı. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 34-51.

Bulut, K. & Coşkun, H. (2018). Kırsal kesime atanan Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin mesleğe uyum süreci. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 159-185.

Çam, H. (2022). Sınıf Öğretmenliği lisans programının sınıf öğretmeni, öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. [Doktora Tezi]. Fırat Üniversitesi.

Çelik, Y. (2020). Mezunlarının görüşlerine göre sınıf öğretmenliği programlarının değerlendirilmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(3), 329-349.

Çoban, A. (2011). Sınıf öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 28-45.

Demir Yıldız, C., & Tatık, R. Ş. (2020). Hedeflenen Sınıf Mekânına İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(2), 537-550.

- Kağıthane, P. A. (2022). Sınıf Öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğreten Becerilerinin Farklı Kişisel Değişkenlere Göre İncelenmesi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Denizli.
- Karabacak, N. (2022). 2018 sınıf öğretmenliği lisans programı revizyonunun uygulayıcıların gözünden incelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 12(2), 574-607.
- Koç Başaran, Y. (2017). Sosyal bilimlerde örnekleme kuramı. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 47, 480-495.
- Kurtoğlu Erden, M., Uslupehlivan, E. & Kurt, A. (2021). Üniversitedeki öğrenme ortamına ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin incelenmesi. *EĞİTİM TEKNOLOJİSİ Kuram ve Uygulama*, 11 (1), 1-19.
- Metin, O. & Ünal, Ş. (2022). İçerik analizi tekniği: İletişim bilimlerinde ve sosyolojide doktora tezlerinde kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 273-294.
- Öner, M. & Karadağ Yılmaz, R. (2019). Sınıf öğretmenliği eğitiminin niteliğinin artırılmasına yönelik öğretmen adayları ve öğretim elemanı görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9 (4), 847-868.
- Subaşı, M. & Okumuş, K. (2017). Bir araştırma yöntemi olarak durum çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 419-426.
- Susar Kırmızı, F., & Yurdakal, İ. H. (2019). Sınıf Öğretmenlerinin 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'na İlişkin Görüşleri. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 64-76.
- Taş, İ. D., Kunduroğlu Akar, T. & Kiroğlu, E. (2017). Sınıf öğretmenliği lisans programının öğretim üyeleri ve öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (3), 578-592.
- Ulubey, Ö. & Başaran, S. (2019). 2018 öğretmen yetiştirme lisans programlarının değerlendirilmesi. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 9(2), 2019, 263-300.